

**AZ ELTE TTK KÉMIAI INTÉZETI
TANÁCSNAK
A FELSŐOKTATÁSI TÖRVÉNY
KONCEPCIÓJÁVAL KAPCSOLATOS
TÉZISPONTJAI**

BP. 2011. FEBRUÁR 9.

Az alábbi 30 tézispont a készülő új felsőoktatási törvényhez illetve ennek koncepciójához kapcsolódó megjegyzéseket sorol fel. Ezek sajátos természettudományi, speciálisan a vegyészképzésre vonatkozó perspektívából nézve fogalmazódtak meg, így nem feltétlenül egyeznek meg minden részletükben az ELTE több kar véleményét egységesítő álláspontjával. Szerencsés lenne, ha a készülő új törvény biztosítana annyi szabadságot, amennyi szükséges a különböző igényű karok és szakterületek között felmerülő különbségek tolerálásához.

I. Általános megjegyzések

1. Egyetértünk azzal hogy az új törvény csak az alapelvekkel foglalkozó kerettörvény legyen, abban az értelemben, hogy kerülje a törvénybe nem illő részletkérdések szabályozását. Ugyanakkor fontosnak tartjuk a kellően pontos és egyértelmű fogalmazást, hogy ne adhasson alkalmat eltérő értelmezésekre.
2. Egyetértünk azzal, hogy az új törvény minőségcentrikus szemléletű legyen.
3. Egyetértünk azzal, hogy világosan fogalmazódjanak meg az egyetemek és a főiskolák alapfeladatai, alapításuk és működtetésük kritériumai.
4. Fontos, hogy megmaradjon a kutatás és az oktatás tartalmára és módjára vonatkozó autonómia, valamint az ehhez szükséges gazdasági autonómia is.
5. Különösen fontos, hogy az intézmények és egységeik szabadon gazdálkodhassanak a bevételi forrásaikkal, ezeket – nagyobb anyagi igényű fejlesztések céljából – akár több éven keresztül is gyűjthessék.
6. Rögzítődjék a karok alapításának és működtetésének kritériumrendszere.
7. Javasoljuk, hogy az intézmények maguk dönthessék el, hogy kívánnak-e gazdasági tanácsot működtetni.

II. A képzésre és a tanárképzésre vonatkozó megjegyzések

8. Egyetértünk azzal, hogy az intézmények megkapják a különböző jellegű (osztott, osztatlan) képzések indításának szabadságát, és párhuzamosan is működtethessenek különböző jellegű képzéseket.
9. Egyetértünk azzal a javaslattal, hogy az alapszakon is és mesterszakon szakindítási engedéllyel rendelkező intézmények szenátusi határozattal indíthassanak annak megfelelő 5 éves osztatlan képzést is, amely MSc diplomával zárul. A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság az így indított képzéseket a legközelebbi intézmény-akkreditáció alkalmával vizsgálja felül.
10. Egyetértünk az egyetemi felvételi követelmények szigorításával, és meg kell teremteni annak lehetőségét is, hogy kémiai tárgyú szakokon – ezek veszélyessége miatt – az intézmény javaslatára a hallgatók szakmai alkalmassága vizsgálható legyen.
11. A középiskolai tanárok képzése – mivel nem valósítható meg ennél rövidebb idő alatt – 5 éves osztatlan mesterképzésformájában történjen, tipikusan két **azonos súlyú** szakon. A major-minor szakpárok szűnjenek meg. Támogatjuk a 6., gyakorló-tanári év bevezetését is.
12. Ugyanakkor, a fenyegető természettudományos tanárhiányra tekintettel elengedhetetlennek tartjuk, hogy a nem tanári mesterszakot végzettek $\frac{1}{2}$ - 1 éves továbbképzéssel szakjuknak megfelelő tanári oklevelet kaphassanak.
13. Lehetővé kell tenni, hogy a tanárok – állami támogatással - további rokon szakon diplomát szerezhessenek (pl. egyszakos kémia tanárból kémia-fizika szakos tanár).
14. Fontosnak tartjuk, hogy – szemben a jelenlegi kizárólagos MA diplomával – a természettudományos tanári szakok diplomája tartalmazza a szakot és a tanári szakképzettséget jelölő MEd in ... (pl. Master of Education in Chemistry and Physics) elnevezést.

15. Elfogadhatónak tartjuk a tanárképző intézetek létrehozását, ha ezek a karok mellé vagy alá rendelődnek, és tevékenységük nem megy a karokon folyó szakmai képzés rovására.
16. Egyetértünk azzal, hogy a 6 szemeszteres, mesterfokozatú oklevélre épülő doktori képzés bővüljön ki egy egy éves predoktori ösztöndíjas időszakkal, amely lehetőséget teremt a fokozatszerzési eljárásra és a fokozat megszerzésére.

III. A finanszírozás kérdésköre

17. A hallgatói létszámmal arányosan azokat a költségeket finanszírozzuk, amelyek létszám arányosan merülnek föl. A támogatás döntő része legyen az alapfeladat létszámfüggetlen finanszírozása a minőségi mutatók alapján, valamint a létesítményfinanszírozás. Az állami finanszírozást a kiszámíthatóság és az állandóság jellemezze.
18. A finanszírozás vegye figyelembe az egyes szakok tényleges oktatási költségeit.
19. Kívánatos, hogy a nemzetközi szinten is elismert, kimagasló kutatási tevékenységet végző egyetemek **szervezeti egységei** kutatási többlettámogatásban részesüljenek.
20. Javasoljuk, hogy az oktatói munka hatékonysága érdekében az egyetemek pályázati források bevonása nélkül is képesek legyenek ellátni oktatási és kutatási és oktatási alapfeladataikat. Ezzel egyidejűleg csökkenteni kell a pályázatok bürokráciáját.
21. Fontosnak tartjuk, hogy az akkreditált szakkollégiumok miniszteri rendeletben meghatározott mértékű külön támogatást kapjanak.

IV. Az oktatók státuszára vonatkozó megjegyzések

22. Az egyetemi tanársegédek és adjunktusok kinevezése határozott idejű (4 éves) legyen. A tanársegédi kinevezés legfeljebb egyszer legyen meghosszabbítható, az adjunktusi akárhányszor.
23. A docensi, professzori álláshelyek továbbra is határozatlan idejű közalkalmazotti munkaviszony keretében jöjjenek létre, betöltésük pályázati úton történjék. Fontos azonban, hogy a pályázat során legyen lehetőség az *előléptetés* és az *új álláshely* kiírásának megkülönböztetésére („promotion” vagy „opening”). A kinevezés pontos feltételeit az intézmény szabályozza, de a minőségi kontrollt országosan és egységesen a MAB biztosítsa.
24. Véleményünk szerint a habilitáció fenntartására nincs szükség, nem kompatibilis semmilyen nemzetközi gyakorlattal.

V. A hallgatók státuszára vonatkozó megjegyzések

25. A szenátusban és a kari, intézeti tanácsokban a hallgatói létszám arány jelentős csökkentése szükséges, és/vagy a hallgatók delegáltjai személyi kérdésekben - vélemény nyilvánítási joguk fenntartása mellett - ne szavazzanak. Emellett biztosítani kell a hallgatói képviselők legitimitását is (megfelelő választási részvétel).
26. Ugyanakkor a hallgatók kapjanak önálló jogokat olyan, őket közvetlenül érintő ügyekben, mint a diákszállón történő elhelyezés, a szociális ösztöndíjelosztás stb.
27. A szakma műveléséhez szükséges nyelv ismeretét (kémiában ez az angol) meg kell követelni. Elég azonban egy ilyen nyelv ismerete az MSc és a PhD szinten is, függetlenül attól, hogy ez a hallgató számára „idegen” nyelv vagy anyanyelv.

28. A hallgatói jogviszony alapján a hallgató tanulmányi vagy tudományos célból belföldi vagy külföldi kiküldetésben részesülhet, ennek keretében (adómentes) dologi költségtérítést és (adóköteles) napidíjat kaphat a felsőoktatási intézménytől.
29. Egyetértünk azzal, hogy az azonos tárgyból tehető vizsgák száma legyen maximált, ezt a számot azonban nem a törvényben, hanem az intézményi/kari tanulmányi szabályzatban kell rögzíteni. Ugyanez vonatkozzék más számszerű kritériumokra (minimális félévenként kredit, stb.)
30. A tanári hiányszakmákat célszerű volna emelt összegű diákhitellel is vonzóvá tenni, amelyet végzés után nem kell visszafizetni annak, aki a közoktatásban helyezkedik el.